

چگونه در آزمون کتبی و مصاحبه دکتری قبول شویم؟

مراحل سه گانه آزمون دکتری:

آزمون کتبی، سوابق تحصیلی، آموزشی و پژوهشی، مصاحبه.

بخش اول : 50 درصد امتیازات از طریق برگزاری آزمون ورودی

کتبی دوره دکتری محاسبه می شود.

آزمون کتبی: شناسایی منابع آزمون دکتری دانشگاه مربوطه، شناسایی اساتید طراح سوال آزمون دکتری، مرور سوالات سالهای گذشته و شناسایی موضوعات مدنظر در آزمون دکتری دانشگاه مربوطه، پیش بینی نیازها و تعیین الویت های مورد نظر برای شرکت در آزمون کتبی دکتری (شرکت در آزمون زبان عمومی دانشگاه مربوطه، تسلط بر زبان انگلیسی، گرفتن مدارک تافل، آیلتس، و سایر موارد، نوشتن حداقل دو مقاله علمی - پژوهشی فارسی و لاتین، دو کتاب (تالیفی، ترجمه) فارسی، شرکت در همایشهای علمی و سایر موارد تا قبل از زمان آمادگی برای آزمون کتبی)، تهیه خلاصه تشریحی از منابع مورد نظر آزمون، مطالعه و ملکه سازی این خلاصه ها در ذهن، برنامه ریزی منسجم برای سه ماه آخر مانده به آزمون (در صورت لزوم مطالعه در یک محیط خاص با ایجاد محدودیتهای خاص برای خود)، کلام آخر: توکل، برنامه ریزی، آماده سازی ذهن برای شرکت در آزمون، حداکثر تلاش و پشتکار، تداوم در مطالعه، در نهایت اعتماد به نفس مهمترین عوامل موفقیت در این آزمون هستند.

دستورالعمل نحوه تعیین امتیازات

مرحله دوم آزمون ورودی دوره دکتری تخصصی:

بخش دوم: امتیازات آموزشی و پژوهشی و مصاحبه: 50 درصد.

سوابق آموزشی و پژوهشی: امتیازبندی

1. سوابق آموزشی = حداکثر امتیاز: 10 امتیاز

1-1. معدل کتبی دیپلم، پیش دانشگاهی: از صفر تا 2 امتیاز

2-1. معدل کتبی دوره کارشناسی: از صفر تا 4 امتیاز

3-1. معدل کل دوره کارشناسی ارشد: از صفر تا 4 امتیاز.

2. سوابق پژوهشی = حداکثر یا جمع کل امتیاز: 30 امتیاز = نمره ایده آل.

2-1. هر مقاله علمی - پژوهشی داخلی و خارجی مرتبط با رشته تحصیلی، چاپ شده در مجلات معتبر و مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حداکثر ندارد). داخلی: از صفر تا 2 امتیاز. بین المللی: از صفر تا 4 امتیاز.

2-2. تالیف و ترجمه کتاب مربوط به رشته تحصیلی: برای علوم انسانی حداکثر ندارد و برای سایر رشته ها حداکثر 6 امتیاز. ترجمه: از صفر تا 2 امتیاز. تالیف: از صفر تا 4 امتیاز.

2-3. مقاله چاپ شده در مجموعه مقالات همایشهای علمی ملی و بین المللی . امتیاز: حداکثر 10 امتیاز. خلاصه داخلی (از صفر تا 0/5 امتیاز). خلاصه خارجی (از صفر تا 1 امتیاز). کامل خارجی (از صفر تا 1 امتیاز). کامل بین المللی (از صفر تا 2 امتیاز).

- 2-4. اکتشاف / اختراع (به تایید مراجع ذیصلاح). حداکثر 8 امتیاز. داخلی (از صفر تا 3 امتیاز). بین المللی (از صفر تا 5 امتیاز).
- 2-5. آثار هنری (دارای ارزیابی ملی یا بین المللی). برای رشته های هنر حداکثر ندارد. از صفر تا 4 امتیاز.
- 2-6. تشویق نامه های علمی در سطح ملی و بین المللی: حداکثر 8 امتیاز. ملی (از صفر تا 1 امتیاز). بین المللی (از صفر تا 2 امتیاز).

بخش سوم: مصاحبه

3. مصاحبه: 10 امتیاز باقی مانده از طریق مصاحبه ای توسط هیات ممتحنه در خصوص مواردی از قبیل محورهای ذیل انجام می گیرد، تعیین می شود:
- 3-1. انگیزه داوطلب برای ادامه تحصیل، اهداف علمی و شغلی آینده
 - 3-2. کیفیت پایان نامه کارشناسی ارشد
 - 3-3. میزان تسلط به زبان خارجی
 - 3-4. علایق پژوهشی
 - 3-5. موضوع مورد علاقه برای رساله دکتری
 - 3-6. تمام وقت بودن دانشجو
 - 3-7. پذیرش دانشجو در آزمون دکتری سایر دانشگاهها
 - 3-8. سوال در مورد موضوعی خاص که ممکن است مورد علاقه شخص باشد
 - 3-9. سوال در مورد تعداد مقالاتی که در پایگاههای استنادی ثبت شده است (مانند: ISI, SCOPUS, ISC و پایگاههایی مثل Magiran, SID, Ebsco, Elsevier, Emerald، مرکز مدارک علمی ایران، مرکز منطقه ای علوم و فناوری شیراز، و سایر موارد)
 - 3-10. سایر موارد (بسته به دانشگاه مربوطه، سطح علمی هیات ممتحنه، شرایط مصاحبه)
- نکته: اعضای هیات ممتحنه کمتر از 7 نفر نخواهد بود.

سایر نکات مورد نیاز برای قبولی در دکتری:

پاسخ به 5 سوال ضروری است:

1. هیات ممتحنه چه انتظاراتی از شما دارند؟
2. شما چه انتظاراتی از خود دارید؟
3. چگونه خود را برای مصاحبه آماده کنم؟
4. گردآوری و تفکر در مورد برخی از سوالاتی که باید انتظار طرح آنها را داشته باشید؟
5. گردآوری و تفکر در مورد برخی از سوالاتی که می توانید (باید) پاسخ دهید؟

در پنج سوال بالا، سوال سوم مهم تر است. سایر سوالات به خودتان بستگی دارد. چگونه خودمان را برای مصاحبه دکتری آماده نمایم؟

راهنمای تدارک و آمادگی برای مصاحبه دکتری (دانشگاههای داخل و خارج از کشور):

در این رابطه چندین گام باید برداشت :

1. وقتی داوطلبین برای مصاحبه با اعضای هیات علمی حضور می یابند، شما نیز حضور یابید. یا اینکه از داوطلبین موفق سالهای گذشته آزمون دکتری سوال نمایید که در جلسه مصاحبه آنها چه گذشته است و چه فاکتورهایی تاثیرگذار بوده است. بدین طریق با سوالات معمول و حال و هوای مصاحبه آشنا خواهید شد.
2. سعی کنید قبل از مصاحبه در رابطه با پایان نامه تان و محصولات منتج از آن پیشرفت و توفیق قابل توجهی کسب نمایید. در این صورت موثرتر در جلسه مصاحبه شرکت خواهید کرد.

3. در کنفرانس های ملی و بین المللی برای آشنایی با افراد مختلف در رشته مورد نظر شرکت نمایید. بدین طریق افراد مختلف به صورت مشخص با پیشرفتهای شخصی شما آشنا می شوند و حتی این مساله برای جستجوی مشاغل کلیدی برای شما مهم خواهد بود. همچنین فرآیند مصاحبه را در این کنفرانس ها مورد بحث و مرور قرار خواهید داد.
4. قبل از حضور در محل مصاحبه کاملا خود را برای ارائه آماده نمایید (زمانبندی مصاحبه: 30 تا 40 دقیقه تا 1 ساعت، پوشیدن لباس رسمی و مرتب، برنامه ریزی زمانی برای ارائه کامل قابلیت های فردی و متقاعد کردن هیات ممتحنه و سایر موارد)
5. به یاد داشته باشید که شما باید بر روی موضوع پایان نامه تان بهتر از هر شخصی آگاهی و اطلاعات داشته باشید. بنابراین فرض کنید که مخاطبان شما چیزهایی که شما در رابطه با موضوع می دانید نمی دانند (وانمود نکنید که چیزهایی که شما در رابطه با موضوع می دانید دیگران نیز می دانند). شرایط تحصیلی، دوره های گذرانده، اصطلاحات مرتبط با موضوع پایان نامه را تعریف نمایید. مبانی نظری مطالعاتتان را توضیح دهید، اینکه محققان قبلی چه چیزهایی یافته اند و چگونه مطالعه شما به دانش افزوده است.
6. بی تکلف باشید، در عین حال جدی و مغرور و نامهربان باشید.
7. بیشتر زمان را بر روی کارهایی که در حال انجام هستید سپری نمایید و نه اینکه محوریت بحث را در رابطه با کارهای گذشته خود قرار دهید.
8. در 30 دقیقه شما به آسانی نخواهید توانست تمام بحث های پایان نامه تان را پوشش دهید، بنابراین به یاد داشته باشید که آنچه ارائه می دهید باید در نهایت اختصار باشد. تنها به نکات اصلی اشاره نمایید.

9. سعی کنید از تصاویر، نمودارهای واضح و ساده زیاد استفاده نمایید. زیرا به فهم و درک صحیح تر و سریعتر هیات ممتحنه کمک خواهد کرد. در صورت لزوم دستگاہهای مورد نیاز مانند ویدئو پروژکتور را تدارک ببینید و مطمئن شوید که این دستگاہها قبل از شروع مصاحبه به خوبی کار می کنند.

10. دقیقاً بدانید آنچه را قصد دارید بگویید. و اینکه کی و کجا باید از آنها استفاده نمایید. یعنی کار معرفی خود را سازمان یافته انجام دهید. سعی نکنید کارها را روی هوا و بدون برنامه انجام دهید. یک سازماندهی نادرست موثر نخواهد افتاد.

11. تمرین، تمرین، تمرین. باید سخنرانی شما روان، ملایم باشد. اعضای هیات علمی به معرفی و ارائه مطلب شما با هدف ارزیابی توانایی شما برای تدریس می نگرند.

12. برای ارائه مطلب و معرفی خود قبل از حضور در محل مصاحبه، تمرین اضافی لحاظ نمایید و محیط را برای خود بازسازی و شبیه سازی نمایید. این به شما اجازه خواهد داد بازخورد مناسبی بدست آورید و با مخاطبان گفتگوی دوستانه تری داشته باشید. همچنین قضاوت صحیح تری از نتایج این بازخورد خواهید داشت. در مورد همه سوالات مطرح شد مطالعه نمایید و درباره آن به طور عمیق فکر نمایید قبل از اینکه در محل مصاحبه دکتری حضور یابید.

راهبردها و رهنمودهای قبولی در مصاحبه دکتری:

1. ممکن است یک سوال به زبان انگلیسی از شما پرسیده شود. اگر زبانتان خوب نیست ده تا پاراگراف عمومی مربوط به رشته خودتان را حفظ کنید تا با تغییر برخی اصطلاحات جوابشان را بدهید. در برخی از دانشگاهها مانند علامه طباطبائی و صنعتی شریف، معمولا متنی به شما می دهند و از شما می خواهند که آن را معنا کنید.
2. در مورد پایان نامه از شما یک سوال پرسیده خواهد شد. ارائه مناسب شما در این رابطه بسیار مناسب است.
3. روی مقالات علمی پژوهشی خود مانور دهید.
4. شما باید به نوعی اثبات کنید که روحیه معلمی (برای استاد شدن و تدریس در دانشگاهها)، روحیه محقق (برای انجام تحقیقاتی در حد تز دکتری) دارید. بنابراین در این رابطه امواج فکری خود را به اساتید منتقل نمایید. مثلا نوشتن مقالات، شرکت در کنفرانس ها، طرح ها و حلقه های پژوهشی و سایر موارد.
5. ترجیحا با چهره و نام اساتید آشنا باشید. ارجاع دادن به کارها و کتب آنها بسیار موثر است. مثلا بگویید در فلان کتاب شما این مطلب وجود دارد که مویید می باشد.
6. کتابهای هسته آزمون دکتری و دوره دکتری را قبل از مصاحبه مطالعه نمایید.
7. جدای از محتوای پاسخهای شما به سوالات، نحوه پاسخگویی مهم است. با اعتماد به نفس، مسلط، علاقه مند، گرم و قوی، و کمی با صدای بلند پاسخ دهید.

8. اگر مهارت های زبان و کامپیوتر را دارید و فرصتی پیش آمد، روی مهارت هایتان مانور دهید.
9. اگر حوزه مشخصی در کارهای تحقیقاتی مدنظر شماست و از حوزه هایی است که اساسی و استراتژیک است و مطمئن هستید که روی آن مسلط هستید می توانید بگویید که در زمینه پایان نامه دکتری از همین الان برنامه دارید.
10. اگر تجارب عملی ارزشمندی دارید بیان نمایید.
11. برای مقالات، رزومه، توصیه نامه ها، یک بسته (بسته بندی) زیبا تهیه نمایید و آن را در یکی از کلاسورهای زیبای **PAPCO** قرار دهید.
12. بدانید که 5 دقیقه اول مصاحبه بسیار مهم است. پس اقتدار، متانت و اعتماد به نفس خود را در این 5 دقیقه به رخ بکشید.
13. کاری کنید که استادان احساس نماید شما رشته و دانشگاه را با علاقه و حساب و کتاب انتخاب کرده اید.
14. برای اینکه انتخاب شوید لازم نیست در همه موارد مذکور قوی باشید. معمولاً انتخاب کنندگان دچار خطای کلیشه ای خواهند شد. اگر فرض کنیم که ده فاکتور تصمیم گیری وجود دارد کافی است شما در سه فاکتور قدرتمند ظاهر شوید: مثلاً فاکتور زبان، علاقه و مقاله.
15. رزومه ای واضح داشته باشید.
16. سعی نکنید با اساتیدی که فکر می کنید در پذیرش شما موثر باشند، ارتباطی برقرار نمایید!
17. پژوهش ها و مقالات شخصی که در حوزه تحقیق شما می باشند در پذیرش شما نقش بسزایی دارند. (مقالاتی دارای ارزش در ارزیابی می باشند که در نشریات معتبر منتشر شده باشند.)

18. سعی نکنید چهره ای غیر واقعی از خود نشان دهید، نمرات و کارنامه پژوهشی شما بیانگر همه چیز است.
19. آشنایی شما با یک استاد نقشی در پذیرش شما ندارد. (این صحبت ها بیشتر ساخته افرادی است که در این مصاحبه ها رد شده اند!)
20. سعی نمایید بیشتر بر نکات مثبت خود همانند نمره پایان نامه یا همکاری در گروه تحقیقی خاص که در ذهن هیات ژوری آشنا می باشد، تاکید نمایید.
21. از صحبت ها و سوالات نامعقول عصبانی نشوید!
22. در مجموع : چاپ مقالات در مجلات معتبر، نمره معدل و پایان نامه، ارائه کارهای تحقیقی و پژوهشی که خودشان گویای مطلب هستند، نمره کتبی آزمون دکتری مهمترین و موثرترین نکات برای قبولی در آزمون دکتری می باشند. سعی کنید همیشه اولین، بهترین و متفاوت ترین باشید.

نظرات برخی از دانشجویان دکتری در رابطه با مصاحبه دوره دکتری:

- در خصوص مصاحبه باید خدمتان عرض کنم سوال خاصی مطرح نمی شود. سوالاتی که هست محور فعالیتها و کارهای که انجام دادید. سابقه پژوهشی و آموزشی بسیار اهمیت دارد. پس تلاش کنید تا هم کارهای پژوهشی انجام دهید و هم سابقه آموزشی مناسبی داشته باشید. ضمن فعالیت در مجامع و کنفرانسها و ارائه مقالات بسیار اهمیت دارد. سوالات آزمون کتبی هم بر مبنای همان موضوعات و مباحث بیان شده در منابع آزمون طرح می گردد.
- امتیاز مصاحبه 20 نمره است و به بخش های مختلفی تقسیم می شود. از جمله روز آمد بودن در رشته (شناخت افراد، سمینارها، مجلات و منابع، نظریات و). مورد دیگر شخصیت خود فرد از جنبه های مختلف است. مانند طرز صحبت کردن، برقراری ارتباط، لباس پوشیدن، استدلال کردن

و سایر موارد. مورد بعدی پژوهش ها و آثار علمی فرد، عضویت در انجمن ها و فعالیت های وی می باشد. بحث در مورد پایان نامه، مقالات علمی و انتشارات شما ممکن است وجود داشته باشد. تحلیل مسائل به شیوه ای منطقی از انتظارات مصاحبه کنندگان است. حوزه مورد علاقه شما برای ادامه تحصیل نیز مورد توجه قرار می گیرد.

- هر یک از اساتید با توجه به حوزه تخصصی خود سوال می پرسند. ماحصل این صحبت ها به اضافه کارهای علمی و پژوهشی شما نمره مصاحبه را تشکیل می دهند که با نمره کتبی شما جمع می شود. بنابراین شما سعی کنید با مطالب روز رشته از طریق پی گیری مقالات مجلات معتبر آشنا گردید.

- در آزمون دکتری، اصل مهم نمره آزمون کتبی شماست و تاثیر بسیار زیادی بر نتیجه کار دارد. اما در مورد مصاحبه، سوالات کلی و علمی بود. حتی در برخی موارد نگرش سنجی صورت می گرفت. مثلا بیشتر علاقه مند به پژوهش هستید یا آموزش؟ هدفتان چیست؟ در عین حال ممکن است یک سوال چالش برانگیز هم پرسیده شود. در مجموع خیلی مشکل نیست. باید بیشتر بر خود و پاسخهای خود مسلط باشید و در مراحل بعد اگر چیزی را واقعا نمی دانید بگویید نمی دانم. به عبارت دیگر از خودتان چیزی نسازید.

پیروزی در کرواراده قاطع و دوراندیشی است. پیامبر اکرم (ص)